

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/255/3./2020.

Hivatkozási szám: III/1231-2/2020.

[REDACTED]
részére

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tárgy: tájékoztatás a III/1231-0/2020. számú indítvánnyal összefüggésben

[REDACTED]

Köszönettel vettem kézhez a tárgybeli indítvánnyal kapcsolatos – III/1231-2/2020. ügyiratszámú – végzését, amelyben foglaltakkal összefüggésben az alábbiak szerint tájékoztatom.

Az egyedi normakontroll iránti eljárást kezdeményező törvényszék (a továbbiakban: Indítványozó/Másodfokú bíróság) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján előterjesztett beadványában indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be./Törvény/Jogsabály) 590. § (5) bekezdése a) pontjának alaptörvény-ellenességét annak megsemmisítése mellett, továbbá zárja ki annak alkalmazását a tárgybeli ügy alapját képező eljárás során.

Mindenekelőtt kiemelendő, hogy az Igazságügyi Minisztérium tiszteletben tartja a bírói függetlenséget, valamint a hatalom megosztásának Alaptörvényében rögzített elvét, ezért a – támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggő – jogi véleményemet az indítványban foglaltakra figyelemmel, azonban az annak alapjául szolgáló bírósági határozatok és iratok ismeretének hiányában alakítottam ki.

I. Előzmények

A Nyíregyházi Járásbíróság (a továbbiakban: Járásbíróság) 8.B.576/2018/41. számú ítéletében (a továbbiakban: Ítélet) bűnösnek mondta ki a vádlottat [REDACTED]

vétségében. A vádlott terhére rótt bűncselekmények okán a Járásbíróság halmazati büntetésül 1 év 6 hónap időtartamú börtönbüntetés, valamint 3 év időtartamú közúti járművezetéstől eltiltás

szankciókat szabott ki az Ítéletében a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának 4 évi próbaidőre történő felfüggesztése mellett.

Az Ítélet ellen az ügyészség a börtön-, valamint a közúti járművezetéstől eltiltás büntetések tartamának súlyosítása, továbbá közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása, a védő pedig a közúti járművezetéstől eltiltás büntetés tartamának csökkentése céljából jelentett be fellebbezést. A fellebbezés folytán indult másodfokú eljárás során az érintett Főügyészség azzal tartotta fenn a járási ügyészség fellebbezését, hogy rámutatott az elsőfokú bíróság részéről megvalósított – utóbb a Másodfokú bíróság által is észlelt – relatív eljárási szabálysértésekre.

Az Indítványozó a Be. 583. §-ának (3) bekezdése alapján bejelentett fellebbezésekre tekintettel – a Be. 590. §-ának (3) bekezdésében rögzített felülbírálati korlátozás okán – az Ítéletnek csupán a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az Ítélet indokolásának ezzel kapcsolatos részét bírálhatja felül, amely nem terjedhet ki a (Főügyészség részéről is jelzett) relatív eljárási szabálysértésekre. A bejelentett fellebbezések céljára és irányára tekintettel – a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja alapján – az elsőfokú bíróság Ítéletének megalapozottsága nem vizsgálható, ezért a másodfokú eljárás során a járásbíróság által megállapított tényállás tekintendő irányadónak.

Mindezek alapján az Indítványozó szerint a Be. korlátozott fellebbezéssel és korlátozott felülbírálattal kapcsolatos szabályozása sérti a jogorvoslathoz való jogot, ugyanis a korlátozott felülbírálat nem teszi lehetővé a döntés által okozott sérelem orvoslását, továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog sérelméhez is vezet, mivel a szabályozás indokolatlanul tesz különbséget az alapjogi sérelmet eredményező abszolút és relatív eljárási szabálysértések között.

II. A megkeresés szerinti első kérdés (korlátozott felülbírálat szabályozásának kialakításánál figyelembe vett szempontok) és az indítvánnyal kapcsolatos észrevételek

Mindenekelőtt kiemelendő, hogy a 2018. július 1. napján hatályba lépett Be. megalkotását megalapozó egyik jelentős társadalmi igény az eljárások időszerű befejezésének, illetve a büntető igazságszolgáltatás hatékony működésének biztosítása volt. Hangsúlyozandó, hogy a jogalkotás során ezen előbbieken rögzített elvárások megfogalmazására nem öncélúan, hanem a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog szem előtt tartásával, illetve annak részeként az eljárások észszerű határidőn belül történő befejeződéséhez fűződő jog biztosítása érdekében került sor. Mindezen célok megvalósítására való törekvés adott tehát alapot az 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: régi Be.) már meglévő jogintézmények megreformálására, illetve új jogintézmények megalkotására.

A korlátozott felülbírálat szabályozása tekintetében kiemelendő, hogy a Be. – a rendes jogorvoslati rendszer keretén belül megvalósított egyik jelentős újításként – lényegesen kiterjesztette a régi Be.-ben már létező, azonban csupán szűk körben alkalmazható korlátozott fellebbezés és korlátozott felülbírálat eseteit. Ezen utóbbi jogintézmény megújítását az indokolta, hogy meghatározható azon határozati rendelkezések köre, amelyek önmagukban is vizsgálhatóak, amennyiben csupán azok kerülnek sérelmezésre a fellebbezésben. A Törvény megújításakor az eljárások gyorsítása és a hatékonyság szem előtt tartása mellett – a bíróság indokolási kötelezettségével összefüggő, gyakran éppen az érdekeltek számára sem releváns körülményekre is kiterjedő, és ezáltal a bíróságokra szükségtelen terhet hárító probléma ismeretében – a kodifikációban részt vevők arra a következtetésre jutottak, hogy indokolt megvizsgálni az ítéleti rendelkezések azon körét, amely ellen előterjesztett fellebbezés esetén kizárólag annak felülbírálatára kerülne sor. Ezen rendelkezések halmazának bővíthetősége esetén pedig kérdésként merült fel, hogy az meddig terjedhet.

Megjegyzendő, hogy a Törvény indokolása (a Továbbiakban: Indokolás) a fentiekben írottakat a következőképpen rögzíti: „A törvény novuma, a hatályos eljárási törvényben szűk körben ismert korlátozott fellebbezés eseteinek jelentős kiterjesztése. A korlátozott fellebbezés azt jelenti, hogy a fellebbezés a büntetőjogi főkérdés érintetlenül hagyása mellett csak a törvényi előírás szerint megjelölt rendelkezéseket vagy azok valamelyikét, illetőleg kizárólag az indokolást sérelmezi. A

hatályos Be. szabályozása alapján, ha a fellebbezés kizárólag az ítéletnek az elkobzásra, vagyonekobzásra, a pártfogó felügyelet elrendelésére, lefoglalásra, polgári jogi igényre, a szülői felügyeleti jog megszüntetésére, vagy a büntügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezése ellen irányul, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak ezt a rendelkezését bírálja felül. A törvény bővítve a korlátozott fellebbezés eseteit, lehetőséget ad a fellebbezés bejelentésére kizárólag a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés neme és mértéke vagy tartama, illetve az ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezése, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítványt, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezése, vagy a felmentő ítélet valamint a megszüntető határozat indokolásának tartalma ellen is. ”.

A korlátozott felülbírálat szabályozásának kialakításánál figyelembe vett alkotmányjogi szempontok ismertetését megelőzően érdemes kitérni a fellebbezés és felülbírálat korlátozott rendszerének megalkotására vezető elképzeléseket bemutató Indokolás vonatkozó részére is: „**A korlátozott felülbírálat ugyanis kétség kívül a jogalkalmazói munkát lényegesen könnyítő szabály, azonban az nem vezethet méltánytalan, vagy törvénytelen helyzetekhez, és nem eredményezheti törvénytelen rendelkezéseket tartalmazó ítélet változatlanul hagyását a fellebbezési eljárásban.** Ezért a törvény abból indul ki, hogy a fellebbezés korlátozottságához párosuló, korlátozott felülbírálattal érintett esetekben is meg kell teremteni, hogy a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálja az abszolút eljárási szabálysértéseket, melyekre a nem fellebbező fél is felhívhatja a figyelmet, az abszolút eljárási szabálysértés pedig az ítélet hatályon kívül helyezését vonja maga után. Vizsgálnia kell a másodfokú bíróságnak a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, és a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést, valamint bizonyos esetekben a büntetés kiszabására, vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést, ha a bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja. Mindez tehát a hatályos eljárási törvény korlátozott felülbírálatának terjedelméhez képest bővebb, de a teljes körű felülbírálattól messze elmaradó vizsgálati kötelezettséget eredményez. ”.

A korlátozott fellebbezés és felülbírálat szabályozásának alkotmányjogi szempontból történő értékelése körében először a jogintézmény jogorvoslati rendszerben elfoglalt helyét szükséges bemutatni. Hangsúlyozandó, hogy a Be. szabályozási rendszerében – a régi Be.-hez hasonlóan – a jogorvoslati eljárás főszabálya a teljes körű fellebbezés és felülbírálat lehetősége. Ennek megfelelően a Törvény nem korlátozza a fellebbezés tárgyát és okait [Be. 583. § (1) és (2) bekezdés]. Az előbbieken írottakkal összhangban, ahhoz igazítva szabályozza a Be. a felülbírálat terjedelmét is annak biztosítása mellett, hogy a másodfokú bíróság részéről teljes terjedelmében felülvizsgálatra kerülhessen a fellebbezéssel támadott ítélet, valamint az annak meghozatalát megelőző bírósági eljárás [Be. 590. § (1) bekezdés].

Kiemelendő ugyanakkor, hogy a Törvény bizonyos esetekben mind a fellebbezés, mind pedig a felülbírálat tekintetében a főszabály alóli kivételeket rögzít.

II.1. A korlátozott felülbírálatra vonatkozó szabályozás és a korlátozott fellebbezés jogintézménye, valamint a fellebbezés korlátozása

Mindenekelőtt érdemes rámutatni arra, hogy a korlátozott felülbírálat szabályait a korlátozott fellebbezés jogintézményével együttesen indokolt vizsgálni, hiszen ezen utóbbi jogintézmény csupán csak az előbbi keretei között értelmezhető.

Előjáróban megjegyzendő továbbá, hogy a fellebbezés korlátozásától szükséges határozottan elkülöníteni a korlátozott fellebbezés jogintézményét, amely esetében a fellebbezésben – a fellebbezésre jogosult önrendelkezési jogának megfelelően, attól függően – csupán a Törvényben megjelölt egyes rendelkezések, illetve azok valamelyike, vagy kizárólag az indokolás kerül sérelmezésre a büntetőjogi főkérdés (továbbá esetlegesen egyéb rendelkezések) érintetlenül hagyása mellett.

Hangsúlyozandó tehát, hogy a Be. a korlátozott fellebbezés jogintézménye keretében ad lehetőséget a fellebbezés kizárólag a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés neve és mértéke (ahogyan az tárgybeli indítvány alapját képező ügyben is történt), illetve annak tartama, valamint az ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezése, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítvány, továbbá a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezés, vagy a felmentő ítélet, valamint az eljárást megszüntető határozat indokolásának [Be. 583. § (3) bekezdés] tartalma ellen történő bejelentésére. Ismételten kiemelendő tehát, hogy az előbbieken részletezett esetekben nem a fellebbezés korlátozására kerül sor, hiszen a korlátozott fellebbezés jogintézménye nem a fellebbező jogát, hanem a felülbírálatra jogosult bíróság lehetőségeit (vagyis a felülbírálat terjedelmét) szűkíti.

A fellebbezés korlátját – a fentiekben írottakkal ellentétben – például a Be. 580. § (1) bekezdésében meghatározott fellebbezési tilalmak jelentik, amelyek azonban a tárgybeli indítvány alapját képező ügyben nem bírnak relevanciával. A fellebbezés korlátozását jelenti továbbá – a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott korlátozott fellebbezési esetektől eltérően – a bűnösség beismerése esetére vonatkozó szabályozás is (ide értve az egyezségkötés esetén érvényesülő fellebbezési korlátot is). Amennyiben ugyanis a bíróság végzéssel elfogadta a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát, nincs helye fellebbezésnek az ítélet ellen a bűnösség megállapítása, illetve a váddal egyező tényállás és minősítés miatt [Be. 580. § (2) bekezdés] tekintettel arra, hogy ilyen esetben a vádlott (és a védője) nem vitatja a bűncselekmény tényállását és minősítését. E rendelkezés szükségszerű következménye a bűnösség beismerésére alapozott – érdemi bizonyítást mellőző – ítélethozatalnak, hiszen ilyen helyzetben a bűnösséget támadó fellebbezés (az elsőbíróság által felvett bizonyítás, mérlegelés, illetve az előbbieket bemutató indokolás nélkül) érdemben elbírálhatatlan lenne.

A Be. 583. § (3) bekezdésén alapuló korlátozott fellebbezés és a bűnösség beismerés jogintézményei esetében más a **bizonyításhoz való viszony is**. A klasszikus korlátozott fellebbezés-felülbírálat rendszerében a jogorvoslati nyilatkozat bejelentésére a Be. 163-167. §-a szerint meghatározott bizonyítási eljárást követően kerül sor. Ennek keretében – figyelemmel a Be. 163. § (4) bekezdés c) pontjára – a terhelt és a vádlott által nem vitatott tények tekintetében a bizonyítás ugyan mellőzhető, azonban ez sem változtat azon a tényen, hogy a bíróság az ítéletét teljes körű, így a másodfokú bíróság által is értékelhető bizonyítás alapján hozza meg. Ezzel szemben a bűnösség beismerés esetén, ha a bíróság a Be. 504. § (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén a vádlott bűnösség beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadja, további bizonyítás nélkül – miután a bűnösség beismerés egyik nélkülözhetetlen feltétele, hogy e nyilatkozatot az eljárás ügyiratai is alátámasztják – az ügydöntő határozat meghozatalának is helye van. A bűnösség beismerésének elfogadása esetén tehát a bíróság korlátozott bizonyítást folytat le, ítéletét a vádlott nyilatkozatára alapozza, és ezzel összefüggő értékelő tevékenységet csupán annyiban végez, hogy a vádlott nyilatkozatával kapcsolatos esetleges kétségeiről döntést hozhasson.

Mindezekre figyelemmel **kizárólag a bűnösség beismerés esetén állhat elő, hogy a bíróság az ítéletét egy törvénysértő beismerésre alapozva a Be. 580. § (2) bekezdése okán a vádlott jogorvoslati jogát is korlátozza**. A törvénysértő bűnösség beismerés esetén – a bűnösség beismerésének törvénysértő elfogadása esetén vagy a bűnösség be nem ismerése ellenére, annak beismerésként történő törvénysértő elfogadása esetén – a Be. 580. § (2) bekezdése alapján a bűnösség beismeréshez társuló fellebbezési tilalom, a beismerés hibájának sérelmezhetőségében való tévedésre vezethet. A bíróság törvénysértő intézkedése, rendelkezése nem eredményezheti a törvényes jogok korlátozását. Ezt hivatott biztosítani a jogorvoslathoz való jog. A bűnösség beismerése esetén ugyanakkor nem volt kizárható, hogy a terhelt – annak téves tudatában, hogy (törvénysértő) beismerésére figyelemmel csak korlátozott fellebbezésnek van helye, vagy az ezzel kapcsolatos „téves” bírósági tájékoztatás okán – fellebbezésében nem támadja a beismerés elfogadásán alapuló tényállást, így a másodbíróság részére nem nyílik meg a teljes körű felülbírálat lehetősége. Nem várható el ugyanis a terheltől, hogy a bűnösség beismerésének törvénysértő

elfogadását felismerve, a Be. 580. § (2) bekezdésében meghatározott tilalmat és az ezzel kapcsolatos bírósági tájékoztatást áttörve teljes körű fellebbezést jelentsen be, és ezzel megnyitva a teljes körű felülbírálat lehetőségét a relatív eljárási szabálysértések körében értékelhetővé tegye az elsőbíróság törvénysértését. E hiányosság kiküszöbölése indokolta a bűnösség beismerést érintő szabályozás módosítását és a beismerés elfogadásának abszolút eljárási szabálysértéssé „emelését” [ld. a Be. 2021. január 1. napjával hatályba lépő módosításával a 608. § (1) bekezdés új h) pontja]. Másik oldalról ugyanakkor látni kell, hogy ha a beismerés elfogadására törvényes módon került sor, a jogintézmény lényegéből fakadóan a fellebbezési tilalomra vonatkozó szabályozásnak van létjogosultsága, hiszen a bíróság az ítéletét a vádlott beismerésére alapítja, így – teljeskörű bizonyítás hiányában – a megalapozottságot a másodbíróság nem lenne képes vizsgálni. Ha tehát a beismerés törvényes elfogadását követően a terhelt számára lehetőség lenne a megalapozottság támadására, az a fellebbezés elbírálhatatlansága miatt szükségszerűen vezetne az elsőbíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséhez, ami nyilvánvalóan joggal való visszaélésre adna alapot és az eljárások teljesen indokolatlan elhúzóását eredményeznék.

Látható, hogy a törvényi szabályozás eddig is a másodfokú eljárásban javíthatatlan eljárási szabálysértésnek tekintette a beismerés törvénysértő elfogadását, hiszen a Be. 609. § (2) bekezdés e) pontja ezt a helyzetet hatályon kívül helyezést eredményező relatív eljárási szabálysértésként nevesítette. A novella módosítása tehát nem e tartalmi kérdésben hozott változást, csupán a Be. 580. § (2) bekezdése és a Be. 609. § (2) bekezdése közötti ellentmondást oldotta fel, hiszen amíg az előbbi szabály tiltotta a beismerés támadását, addig a második szabály csak akkor tette lehetővé a beismerés felülbírálatát, ha azt támadó fellebbezést jelentenek be.

A beismerés elfogadásával szemben a korlátozott fellebbezés esetén, a jogintézmény elsőbíróság által történő törvénysértő „alkalmazása” ilyen törvénysértő helyzetet nem eredményezhet. Mindenekelőtt lényeges körülmény, hogy a fellebbezés tartalmát a másodfokú bíróság bírálja el, illetve határozza meg, így a terhelt jogorvoslathoz való joga, tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérülhet akkor, ha az elsőbíróság a fellebbezést törvénysértő módon kezelte korlátozott fellebbezésként. Egyrészt azért, mert a korlátozott fellebbezés is megnyitja a másodfokú bírósági eljárást, így a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság törvénysértő „értékelését” észlelheti, az tehát nem akadályozhatja meg az ítélet jogorvoslati eljárásban történő – teljes körű – felülbírálatát. Másrészt az elsőbíróság törvénysértő „értékelésének” kizárólag az lehet a következménye, hogy az elsőbíróság ítélete rövidített indokolást tartalmaz, vagyis az ítélet indokolása – legalább – a bíróság által megállapított tényálláshoz vezető bizonyítás, az azt érintő mérlegelés tekintetében hiányozni fog. Tekintettel arra, hogy a terhelt ténylegesen teljes körű fellebbezése a másodfokú bíróság számára teljes körű felülbírálatot tesz lehetővé, így ennek keretében már a relatív eljárási szabálysértések értékelésére is sor kerülhet, azaz a Be. 609. § (1) bekezdése és (2) bekezdés d) pontja alapján – az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt – az elsőbíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére kerülhet sor. Látható tehát, hogy – szemben a bűnösség beismerésének törvénysértő elfogadásával – a korlátozott fellebbezés elsőbírói értékelésének esetlegesen törvénysértő jellege már a hatályos szabályozás alapján, relatív eljárási szabálysértésként megfelelően rendezett.

Az előbbieken írottakkal összefüggésben hangsúlyozandó, hogy a tárgybeli indítvány alapjául szolgáló ügyben a bűnösség beismerésével kapcsolatos fellebbezés korlátozásának nincs szerepe az indítvánnyal elérni kívánt cél szempontjából. Az indítványban rögzítettek alapján ugyanis megállapítható, hogy az elsőfokú eljárás során a Be. 580. § (2) bekezdése szerinti fellebbezési korlátozás alkalmazására nem került sor, ugyanis a Járásbíróság az ítélet kihirdetését követően a vádlottat és védőjét – a beismerő vallomás végzésben történt elfogadása ellenére, az eljárási szabályok megsértésével – a Be. 580. § (3) bekezdésére, 584. § (3) bekezdésére, valamint az 590. § (3) bekezdésére figyelmeztette. Fontos kiemelni, hogy a jogorvoslati nyilatkozatot a jogorvoslat jogosultja csak az ítélet kihirdetését, az ügydöntő határozat szóbeli indokolását követően jelenti be, a szóbeli indoklás keretében pedig a bíróság teljes körben számol be arról a tevékenységéről, így a

lefolytatott bizonyításról is, amely eredményeként a büntetőeljárás fő kérdését a vádlott terhére vagy javára eldöntötte. A vádlott és a védő mindezek ismeretében dönthet a jogorvoslati jog gyakorlásáról és annak mértékéről, vagyis, hogy a felülbíráló fórum teljes körben, vagy egyes, a korlátozott fellebbezés tárgykörébe tartozó rendelkezések vonatkozásában végezzen-e felülbírálatot. Hangsúlyozandó, hogy e körben a terheltnek és védőjének nem bonyolult jogkérdések tekintetében kell állást foglalni, érdemben csupán arról kell döntenie, hogy a bíróság által megállapított ítélet megalapozottságát vitatják-e vagy azt elfogadják. A tárgybéli indítvány alapjául szolgáló ügyben az elsőfokú ítélet kihirdetését és annak szóbeli indokolását követően sem az ügyész, sem a terhelt védője nem vitatta a járásbíróság által megállapított tényállást, kizárólag a büntetés mértékét sérelmező fellebbezést terjesztettek elő [ld. indítvány 3. oldal 5. bekezdés].

Az előbbiekben foglaltakra tekintettel tehát kijelenthető, hogy a tárgybéli indítvány alapját képező ügyben a másodfokú eljárás kereteit nem a bűnösség beismeréséből következő fellebbezési korlátozás, hanem a Be. 583. § (3) bekezdésében szabályozott korlátozott fellebbezésen alapuló korlátozott felülbírálat határozza meg.

II.2. A korlátozott felülbírálatra vonatkozó előírások indokoltága

A jogorvoslati eljárás főszabálya (vagyis a teljes körű fellebbezés és felülbírálat) alól – a fellebbezés korlátozására, valamint a korlátozott fellebbezésre vonatkozó, fentiekben bemutatott rendelkezések mellett – kivételt képeznek a felülbírálat korlátozásának szabályai is.

A korlátozott felülbírálat szabályainak alkalmazása több okra is visszavezethető. A legkiemeltebben érvényesülő szabály e körben a favor defensionis elve, amely például a súlyosítási tilalom vagy a felmentett vádlott vonatkozásában ír elő felülbírálati korlátot.

E körben hangsúlyozandó, hogy a Be.-ben szabályozott korlátozott fellebbezéssel [Be. 580. § (3) bekezdés] összefüggő korlátozott felülbírálat ugyanakkor egyértelműen az eljárás hatékonyságával összefüggésbe hozható korlátozás. Az Igazságügyi Minisztérium rendelkezésére álló információk alapján a korlátozott fellebbezés és felülbírálat a gyakorlatban széles körben alkalmazott, a bíróságokat jelentős mértékű indokolatlan adminisztratív tehertől mentesítő jogintézmény, így annak kivezetése a büntetőeljárások hatékony lefolytatására beláthatatlan következményekkel járna.

II.3. A jogorvoslati jog

Alapvető jelentőségű, hogy a jogorvoslati jog tartalmának meghatározása során a fellebbezés és a felülbírálat terjedelme nem választható el egymástól. A fellebbezés a jogorvoslati jog gyakorlásának eszköze, amellyel a döntés, illetve a határozat meghozatalát megelőző eljárás, valamint az annak során foganatosított intézkedésekkel kapcsolatos kritika megfogalmazására nyílik lehetőség. A jogorvoslati joggal szemben támasztott elvárás továbbá az is, hogy ami a fellebbezésben sérelmezésre kerül, azt a felülbírálati eljárás során meg lehessen vizsgálni, valamint annak orvoslására is sor kerülhessen a másodfokú bíróság részéről. **A felülbírálat terjedelme soha nem lehet szűkebb, mint a fellebbezés terjedelme.** Ettől eltérően ugyanakkor **a felülbírálat terjedelme meghaladhatja a fellebbezés terjedelmét.** A felülbírálat fellebbezésen túlterjeszkedő lehetősége ugyanakkor **nem a jogorvoslati jogból ered,** hanem a tágabb értelemben vett **tisztességes eljárásból fakad,** közvetlenül pedig garanciális, törvényességi, illetve igazságossági oka lehet. Az előbbiekben írottak alapján tehát a fellebbezésen túlterjeszkedő felülbírálati jog meghatározása, illetve korlátozása nem eredményezheti a jogorvoslati jog sérelmét. A felülbírálat ilyen esetben történő korlátozását a – lentebb taglalt – tisztességes eljárásból való jog tükrében szükséges megvizsgálni.

Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy a tárgybéli indítvány alapját képező ügy esetében alkalmazott Be. 590. § (3) bekezdése nem eredményez az Indítványozó részéről állított, jogorvoslati jog sérelméhez vezető helyzetet. A Be. 590. § (3) bekezdése alapján ugyanis a

másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság Ítéletének fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül. Emellett kiemelendő, hogy a Be. 590. § (6)-(10) bekezdései rendelkeznek arról, hogy a felülbírálat terjedelme mely esetekben haladhatja meg a fellebbezés terjedelmét.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Be. korlátozott felülbírálati szabályai nem tekinthetők olyan mértékű korlátozásnak, amelyek valójában a fellebbezés korlátozásához és ezáltal a jogorvoslati jog sérelméhez vezetnének. **Összefoglalásképpen megállapítható, hogy a Be. korlátozott fellebbezéssel, felülbírálattal kapcsolatos jogorvoslati rendszere az alábbiak szerint nem sérti a terhelt jogorvoslathoz való jogát:**

- Az ügydöntő határozat tekintetében nem korlátozza a terhelt fellebbezését, a szabályozás alapján **a terhelt az ügydöntő határozat egészét, annak bármely rendelkezését, bármilyen okból sérelmezheti.**
- A korlátozott fellebbezés kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott, bárki számára egyértelműen azonosítható rendelkezéseket támadó fellebbezés esetében eredményezhet korlátozott felülbírálatot, **amely esetkör kizárólag arra az ugyancsak bárki számára nyilvánvaló tárgykörre korlátozódik, amikor a bíróság által megállapított tényállást sem az ügyészség, sem terhelt, sem a védő nem vitatja.**
- Az önállóan támadható rendelkezések tekintetében, valamint a korlátozott fellebbezés jogkövetkezményei tekintetében a bíróságnak részletes figyelmeztetési, tájékoztatási kötelezettsége van.
- A korlátozott felülbírálat teljes körűen biztosítja a terhelt és védője által támadott rendelkezések felülbírálatát, vagyis a felülbírálat terjedelme nem szűkebb a fellebbezés terjedelménél.

II.4. A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése, valamint az önrendelkezési jog

Ahogy az a fentiekben már leírásra került, a Be. korlátozott felülbírálati rendszerének szabályozása a Törvény eljárás hatékonyságát növelő, annak gyorsítását szolgáló jogintézményeinek egyik lényeges elemét képezi. A Jogszabály előkészítése során felismerésre került, hogy a teljes körű felülbírálattal összefüggésben a büntetőeljárásra alapvetően két indokolatlan teher hárul. Egyrészt az elsőbíróságok teljes körű indokolási kötelezettsége, amely olyan körülmények tekintetében is hosszas és körülményes számadásra kötelezte a bíróságokat, amelyet valójában egyetlen fellebbezésre jogosult fél sem vitatott. (E körben megjegyzendő, hogy a régi Be. 259. § (2) bekezdése ugyancsak ismerte – a fellebbezéssel nem érintett vádlott vonatkozásában a – rövidített indokolás lehetőségét, illetve a Be. hatálybalépése előtt is több esetben került sor a hatályon kívül helyező határozat törvénysértő jellegének megállapítására a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárás keretében.) Másrészt a hatályon kívül helyezett határozatok következtében a bíróságokat rendszer szinten érintő – sok esetben a többszörösen megismételt eljárásokból fakadó leterheltség.

A Be. kodifikációja során mindkét esetben megállapítható volt, hogy az előbbieken rögzített problémák közvetlenül kapcsolatba hozhatóak az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog sérelmével. Mindezekre tekintettel a Be. szabályozása azt tűzte ki célul, hogy a jogorvoslati rendszert az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog (mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa) biztosítása érdekében a jogorvoslathoz való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül alakítja át.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy a Be. a korlátozott fellebbezés és felülbírálat intézményének megalkotása során kiemelt jelentőséget kívánt biztosítani a fellebbezésre jogosultak önrendelkezési jogának is. **Az új szabályozás tehát az önrendelkezési jog szem előtt tartása mellett jelöli ki azon eseteket, amelyek vonatkozásában a fellebbezésre jogosult akarata határolja be a felülvizsgálat terjedelmét, emellett pedig a fellebbezéssel korlátozott felülbírálati körben is lehetőséget**

biztosít (pl. az abszolút hatályon kívül helyezési okok kötelező vizsgálata útján) arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog – akár még az önrendelkezési jog hátrányára is – érvényesüljön.

E körben megjegyzendő továbbá, hogy az önrendelkezési jog határait alapvetően a Be. 583. § (3) bekezdése jelöli ki. A kizárólag az ott meghatározott rendelkezéseket támadó fellebbezés esetén érvényesül a korlátozott felülbírálat, amely ezen esetben azt jelenti, hogy a tényállás az elsőfokú ítéletben megállapítottak szerint rögzül, így annak helyességét a másodfokú bíróság nem vizsgálja.

A szabályozás kiindulópontja tehát a – büntetőeljárás főkérdésnek számító – bűnösség kérdésének, valamint az önrendelkezési jog gyakorlásának megfelelő ötvözetéből fakad. Olyan esetben ezért – ahogyan az a tárgybeli indítvány alapját képező ügyben is történt – a korlátozott fellebbezés mibenléte, valamint annak következményeinek tudatában a terhelt nem terjeszt elő fellebbezést, a védő pedig a fellebbezést kizárólag a kiszabott büntetéssel szemben jelenti be, **kijelenthető, hogy valójában a bíróság által megállapított történeti tényállás elfogadására kerül sor. Ez pedig azt jelenti, hogy a terhelt nem kíván vitatkozni a bíróság azon megállapításokon, amelyeket a bíróság a terhére rótt, vagyis, olyan kérdéseken, hogy mikor, hol, milyen magatartással mely büntetőjogi tényállást valósított meg.**

A korlátozott felülbírálat tehát csupán kizárólag olyan esetben érvényesül, amikor az elsőbíróság által megállapított tényállás tekintetében teljes körű az egyetértés. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelméhez az vezethetne ugyanis, ha a terhelt fellebbezéssel kapcsolatos nyilatkozata akár a tényállás egyes részeinek felülbírálatra vonatkozó tilalmát is eredményezhetné. A szabályozás kizárólag abban az esetben eredményez korlátozott felülbírálatot, ha a fellebbezés kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése szerinti rendelkezésekre korlátozódik, hiszen minden előbbieken írottaktól eltérően, vagy azokat meghaladóan bejelentett fellebbezés teljes körű felülbírálatot eredményez [Be. 584. § (4) bekezdés]. A szabályozás törvényi vélelmet állít fel arra nézve, hogy amennyiben a terhelt a Be. 583. § (3) bekezdésében egyértelműen azonosítható tárgyköröktől eltérően bármilyen jellegű sérelmet kíván jelezni, vagy a fellebbezés tartalma nem egyértelmű, az az elsőfokú bíróság határozata teljes körű támadásának minősül.

A fentiekben írottak alapján tehát kijelenthető, hogy mivel a korlátozott fellebbezés eseteiben lényegében a terhelt akarata ellenére kerülne sor a teljeskörű felülvizsgálatra, így az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog előtérbe helyezése megfelelő – és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nem eredményező – korlátját képezi a felülbírálat terjedelmének.

Összefoglalásképpen megállapítható, hogy a korlátozott felülbírálat és az azt kiegészítő kiterjesztett felülvizsgálat szabályainak megalkotásakor tehát a tisztességes eljáráshoz való jog és annak részeként az – önrendelkezési jogként megjelenő – észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog hatékony egyensúlyának érvényre juttatása volt a cél, amelyet a jogalkotó a bíróságot terhelő széleskörű tájékoztatási kötelezettség mellett annak előírásával kívánt biztosítani, hogy annak ellenére, hogy az arra jogosult nem sérelmezi, bizonyos eljárási szabálysértések tekintetében a felülbíráló fórum hivatalból köteles revíziót folytatni, amely az önrendelkezési jog korlátját jelenti.

III. A megkeresés második kérdése – korlátozott felülbírálat szabályozásának miniszteri indokolásban megfogalmazott elvárás érvényesülése, mely szerint a korlátozott felülbírálat nem vezethet törvényt sértő rendelkezést tartalmazó ítélet változatlanul hagyásához

A korlátozott fellebbezés és felülbírálat indokait és létjogosultságát, valamint az új jogintézmény jogorvoslati joghoz, illetve tisztességes eljáráshoz való kapcsolatát az előzőekben részletesen bemutatam, álláspontom szerint a relatív eljárási szabálysértések esetén nem sérül a tisztességes eljáráshoz való jog, ha a szabálysértések kiküszöbölése azért marad el, mert azt egyetlen arra jogosult személy sem kifogásolta. E körben fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a relatív eljárási szabálysértések hivatalból történő felülvizsgálatának lehetősége a korlátozott fellebbezés egész intézményének teljes kiüresedésével járna együtt. Az Igazságügyi Minisztérium rendelkezésére áll

információk alapján a korlátozott fellebbezés és felülbírálat a gyakorlatban széles körben alkalmazott, a bíróságokat jelentős mértékű indokolatlan adminisztratív tehertől mentesítő jogintézmény, így annak kivezetése a büntetőeljárások hatékony lefolytatására beláthatatlan következményekkel járna.¹

III.1. Az eljárási garanciák és az eljárási szabályok maradéktalan betartása

Előjáróban megjegyzendő, hogy az Indítványozó meglátása szerint a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének minimumát az eljárási szabályok maradéktalan betartása jelenti, amelyet a jogalkotónak olyan rendelkezésekkel szükséges garantálnia, amelyek lehetővé teszik a jogalkalmazói hibák kiküszöbölését. Álláspontja szerint ugyanakkor a Be. támadott rendelkezése akadályát jelenti ezen hatékony jogorvoslásnak, amely a felülbírálati jogkör Alaptörvénnyel összhangban álló szabályozása útján valósulhat meg.

Mindenekelőtt érdemes rámutatni az Alkotmánybíróság hogy a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének követelményei szempontjából továbbra is irányadónak tekintendő 9/1992 AB határozatban foglaltakra, amelyek szerint „(...) *Az anyagi igazságosság jogállami követelménye a jogbiztonságot szolgáló intézményeken és garanciákon belül maradván valósulhat meg. „Az anyagi igazság érvényesülésére” éppúgy nem biztosít (nem biztosíthat) alanyi jogot az Alkotmány, mint ahogy arra sem, hogy egyetlen bírósági ítélet se legyen törvénytörő. Ezek a jogállam céljai és feladatai, amelyek megvalósulása érdekében megfelelő - elsősorban eljárási garanciákat nyújtó - intézményeket kell létrehozni, és az érintett alanyi jogokat garantálnia.(...)”*

Hangsúlyozandó, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését garanciák sokasága garantálja a Be.-ben, ebből következően pedig megállapítható, hogy az esetek döntő többségében általában nem az egyes eljárási jogi előírások betartása vagy be nem tartása alapján dönthető el, hogy az eljáró bíróság tisztességesen járt-e el, hanem csupán az eljárás egészét, illetve annak eredményét figyelembe véve, esetről-esetre vizsgálva kerülhet megítélésre, hogy történt-e alapjogsértés az adott ügyben.

Az előbbieken írottak alátámasztásra kerülnek az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában, amelyben kifejezetten rögzítésre került, hogy „(...) [a] *fair [eljárás] olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részlete hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás "méltánytalan" vagy "igazságtalan", avagy "nem tisztességes".* [ABH 1998, 91., 95.]

III.2. Az abszolút és a relatív eljárási szabálysértések

Mindenekelőtt rögzítendő, hogy az abszolút és a relatív eljárási szabálysértések differenciálása a büntető eljárásjog évtizedekre visszanyúló hagyománya, a megkülönböztetés alapja pedig az orvosolhatóságra és ennek megfelelően az eljárás érvényességére gyakorolt hatására vezethető vissza.

Az abszolút hatályon kívül helyezési okok vonatkozásában kiemelendő, hogy azok kvázi tényalapúaknak tekintendők, ugyanis felmerülésük esetén – a kihatásuktól függetlenül – nincs helye további vizsgálatnak, sőt, még a jogbiztonságot garantáló jogerő áttörésére is alkalmasak, hiszen a fennállásuk esetén a határozat jogerőre emelkedését követően rendkívüli jogorvoslat keretében felülvizsgálhatóak. Abszolút eljárási szabálysértés felmerülése esetén tehát felülbírálati kényszer valósul meg, ugyanis ilyen esetekben az eljárás olyan alapvető szabályainak megsértésére kerül sor, amelyek következtében a felülbírált határozat – senki által nem vitatott – anyagi igazsága sem szolgáltathat alapot arra, hogy az önrendelkezési jog elsőbbséget élvezzen.

---

¹ Így például zömmel ennek is köszönhető, hogy a törvénytöréseken másodfokon 0-3 hónap között elbírált peres ügyek száma jelentősen megemelkedett: 2017-ben még csupán az összes ügy 24% volt ilyen rövid idő alatt elbírálati, míg 2019. I. negyedévére ez az érték 33%-ra emelkedett.

Az előbbieken írottakkal szemben a relatív eljárási szabálysértések a felülbírálati eljárásban orvosolhatóak, a másodfokú bíróság kötelezettsége ezen hibák kijavítása, azonban az érintett határozat hatályon kívül helyezésére csupán a relatív eljárási szabálysértés törvény szerinti eredménnyel járó kihatása eseteiben van lehetőség. Az előbbieken írottakkal összefüggésben megjegyzendő, hogy a relatív eljárási szabálysértések okán történő hatályon kívül helyezésre vezető esetek érdemben csak akkor érinthetik a tényállás megalapozottságát, amennyiben azt a fellebbezésre jogosultak valamelyike vitatja.

Mindezek alapján megállapítható, hogy – a tárgybeli indítvány alapját képező esethez hasonlóan – a terhelt, illetve az ügyészség elsőfokú bíróság végső döntésébe történő belenyugvása folytán nem azonosítható olyan ok, amely miatt az ilyen jellegű szabálysértésnek jelentőséget kellene tulajdonítani. (Az elsőfokú bíróság döntésének a terhelt, illetve az ügyészség részéről történő elfogadása esetén ugyanis a terhelt önrendelkezési joga kerül előtérbe, szemben azzal a helyzettel, amikor a törvény a terhelt akarata ellenére is biztosítja, hogy az ügyészség felülvizsgálatot kezdeményezzen az abszolút hatályon kívül helyezési okok felmerülése esetén.)

A Be. jogorvoslati rendszerében a fellebbezés és a felülbírálat terjedelme elválaszthatatlan kapcsolatban van az elsőbíróság indokolási kötelezettségével. Amennyiben a fellebbezés kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározottakra irányul a bíróság indokolása csupán az ezzel kapcsolatos indokokat tartalmazza (Be. 562. §). Ennek megfelelően a bíróság a nem támadott körben nem ad számot arra nézve sem, hogy egyes bizonyítékok, eljárási cselekmények jogszerűségét miként értékelte. A másodfokú bíróság szármára így érdemben felülbírálatatlanná válik, hogy az elsőbíróság az ítéleti tényállását pontosan mire alapította. **Amennyiben a kiterjesztett felülbírálat keretei között a másodbíróság a relatív eljárási szabálysértések vizsgálatára is köteles volna, úgy a Be. korlátozott fellebbezéssel kapcsolatos rövidített indokolására vonatkozó rendelkezések a továbbiakban nem lennének alkalmazhatók, hiszen a másodbíróság csupán teljes körű indokolás alapján ítélné meg, hogy egy-egy eljárási szabálysértés lényeges kihatással volt-e az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására.**

Az abszolút és a relatív eljárási szabálysértések tekintetében a jogorvoslati rendszer a korlátozott felülbírálattól függetlenül a terhelt rendelkezési jogát illetően is nyilvánvaló különbséget tesz, amikor a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott hatályon kívül helyezést eredményező relatív eljárási szabálysértések esetében nem biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. Ilyen esetben tehát a terhelt önrendelkezési joga kerül előtérbe, szemben azzal a helyzettel, amikor a törvény a terhelt akarata ellenére is biztosítja, hogy az ügyészség felülvizsgálatot kezdeményezzen az abszolút hatályon kívül helyezési okok felmerülése esetén. Hangsúlyozandó, hogy a Be. 4. § (1) bekezdésére figyelemmel a rendelkezés az ügyészség oldalán nem lehetőséget, hanem kötelezettséget jelent a felülvizsgálati eljárás megindítására. Amennyiben **az indítványban foglaltakat elfogadva** a terhelt önrendelkezési joga nem alapozhatja meg a hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabálysértések közötti különbségtételt, azaz a feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető okok ugyan olyan mértékben sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mint a relatív, ugyanakkor fellebbezés esetén hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések, **úgy alappal vetődik fel az igény, hogy a rendkívüli jogorvoslatok között is meg kell szüntetni a megkülönböztetést** és engedni kell a felülvizsgálatot a hatályon kívül helyezést eredményező relatív eljárási szabálysértések esetén is. Amennyiben azonban a rendkívüli jogorvoslatok tekintetében elfogadható a tisztességes eljárás eltérő mértékű sérelme, úgy az a kiterjesztett felülbírálat esetén is a megkülönböztetés alapjául szolgálhat. A korlátozott felülbírálat rendszerének kialakításakor a jogalkotó tehát tulajdonképpen ezt, a rendkívüli jogorvoslatoknál már meglévő cezúrát hozta előre a rendes jogorvoslati szabályok közé.

Kijelenthető tehát, hogy olyan esetben nem merülhet fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme, amikor a bűnösség megállapítását, illetve az eljárás lefolytatásának módját valójában senki nem

kifogásolta, vagyis a felülbírálat, indítvány szerint indokolt terjedelmű biztosítása semmilyen módon nem szolgálná a tisztességes eljáráshoz való jog nagyobb mértékű érvényesülését, ugyanakkor nyilvánvalóan sértené az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jogot, amely egyaránt a tisztességes eljáráshoz való jog részét képezi.

III.3. Korlátozott fellebbezés ellenére felülbírálandó körülmények

Az Indítványozó kiemelte, hogy a korlátozott felülbírálatra vonatkozó támadott szabály nyújtotta korlátozott lehetőségekkel ellentétben (amely szerint a másodfokú bíróság a korlátozott fellebbezés eseteiben az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az elsőfokú bírósági eljárást és ennek során vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján – vagyis az abszolút eljárási szabálysértések esetében - az ítéletet hatályon kívül kell helyezni) a Be. 609. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „A másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 607. § (1) bekezdésében, valamint a 608. § (1) bekezdésében fel nem sorolt, és a másodfokú eljárásban nem orvosolható olyan eljárási szabálysértés történt, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására.”. Ezen szabállyal kapcsolatosan a Másodfokú bíróság sérelmezte, hogy az a tárgybeli Indítvány alapját képező ügyben nem alkalmazható, mert az nem a korlátozott felülbírálat eseteire vonatkozik, holott a fellebbezések a korlátozott fellebbezés szabályai szerint, annak keretében kerültek előterjesztésre.

Az Indítványozó előbbieken ismertetett kifogásával összefüggésben megjegyzendő, hogy – a Másodfokú bíróság részéről sérelmezett szabályban rögzítettek mellett – a másodbíróságok részéről a korlátozott felülbírálat eseteiben is hivatalból felülvizsgálatra kerülhet az elsőfokú bíróság bűncselekmény minősítésére, valamint a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezése a Be. 590. § (5) bekezdése szerint.

Mindezek alapján tehát megállapítható, hogy a korlátozott felülbírálat alkalmazása esetén kizárólag az eljárási szabálysértés annak lefolytatására vonatkozó lényeges hatása, valamint a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezés nem bírálható felül. (Utóbbi esettel kapcsolatosan azonban kiemelendő, hogy a terhelt felmentésének korlátozott felülbírálat esetén is hivatalból van helye a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontja alapján.)

Összefoglalásképpen megállapítható, hogy a Be. szabályozásában a korlátozott fellebbezéshez tartozó kiterjesztett felülbírálat terjedelmét racionálisan meghúzott határok jelölik ki. Az alsó határt „a vádlott számára való kedvezőség” (ún. favor defensionis) elve határozza meg, amely szerint a kiterjesztett felülbírálat esetén sem kerülhet sor semmilyen körülmények között az ítélet terheltre kedvezőtlenebb eredménnyel járó megváltoztatására. A felülbírálat felső határát pedig a hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértések képezik, amelyeket a Törvény a feltétlen hatályon kívül helyezésre okot adó esetek között rögzít.

A felső határ ilyen módon történő megjelölése – az Indítványban foglaltakkal ellentétben – nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ugyanakkor az Indítvány szerinti felülbírálat lehetősége teljes mértékben kiüresítené a korlátozott fellebbezéssel és felülbírálattal kapcsolatos intézményrendszert emellett pedig érdemben sértené az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jogot.

A fentiekben írottakkal kapcsolatosan hangsúlyozandó továbbá, hogy a tárgybeli indítványban foglaltaknak történő helyt adás esetében a hatályon kívül helyezés esetkörei olyan új okkal bővülnének, amely következményének megítélése minden esetben, egyedi elbírálás körében megvalósított bírói mérlegelés eredménye lenne, azaz a felülbírálat erre vonatkozó kiterjesztett köre diszkrecionálissá válhatna. Ilyen esetben pedig előfordulhatna, hogy esetlegesen annak ellenére

kerülne sor az elsőbíróság döntésének hatályon kívül helyezésére és egy megismételt eljárás lefolytatására, hogy ennek lehetőségét az eljárásban résztvevők esetleg ki kívánták zárni.

IV. A megkeresés szerinti harmadik kérdés – a korlátozott felülbírálat szabályainak jövőbeni felülvizsgálatára vonatkozó kérdés

Az Alkotmánybíróságnak a korlátozott felülbírálat szabályainak felülvizsgálatára vonatkozó kérdésével összefüggésben jelzem, hogy az igazságügyi reform részeként 2012-ben elkészült, új Büntető Törvénykönyv, 2013-ban elfogadott új büntetés-végrehajtási törvény, 2017-ben kihirdetett új büntetőeljárás törvény átfogó felülvizsgálatát 2018 év végén kezdte meg az Igazságügyi Minisztérium. A felülvizsgálatot a gazdasági, társadalmi változások, az uniós és nemzetközi kötelezettségek, az Alkotmánybíróság határozatai, az alapvető jogok biztosának ajánlásai, illetve a jogalkalmazó szervek visszajelzései tették indokoltá és szükségessé.

A Be. hatálybalépését követő felülvizsgálat a szabályozási területtel érintett minisztériumok és jogalkalmazó szervek széleskörű bevonásával és közreműködésével zajlott, és a büntetőeljárás valamennyi szakaszát érintette. Feltárássra kerültek a jogalkalmazás számára a Be. hatálybalépését követően felmerült és a hatálybalépéstől eltelt idő alatt jogértelmezéssel nem, vagy csak kétséges eredménnyel tisztázható kérdések. A problémák részletesen, a jogalkalmazó szervek bevonásával kerültek megvizsgálásra, a megadott vagy kidolgozott, az alap szabályozási koncepció keretei közötti megoldások a jogalkalmazók konszenzusával alakultak ki.

A Mód. tv. megalkotására vezető folyamat teljessége, valamint a szabályozás rendszere és tisztességes eljáráshoz való jogot a bemutatottak szerint tiszteletben tartó jellege okán a korlátozott felülbírálat szabályainak további felülvizsgálatát nem tartom indokoltnak.

V. Összegzés

A jelen levélben kifejtettekre figyelemmel megállapítható, hogy a tárgybeli indítvány alapját képező ügyben sem a tisztességes eljáráshoz való jog, sem pedig a jogorvoslathoz való sérelme nem merül fel.

Kérem a tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2020. november „30”

Tisztelettel:

dr. Varga Judit